

کتاب «تاریخ جامع مشایخ دهلی» منتشر شد/زندگی عارفان مسلمان هند

کتاب «تاریخ جامع مشایخ دهلی» که حاصل تلاش پروفسور شریف حسین قاسمی، استاد ممتاز زبان فارسی در هند است توسط انتشارات مرکز بین‌المللی میکرو فیلم نور در دهلی منتشر شد.

کتاب «تاریخ جامع مشایخ دهلی» که حاصل تلاش پروفسور شریف حسین قاسمی، استاد ممتاز زبان فارسی در هند است توسط انتشارات مرکز بین‌المللی میکرو فیلم نور در دهلی منتشر شد.

به گزارش خبرگزاری مهر، به تازگی کتاب «تاریخ جامع مشایخ دهلی» که حاصل تلاش پروفسور شریف حسین قاسمی، استاد ممتاز زبان فارسی در هند است با نظارت مهدی خواجه پیری رئیس مرکز بین‌المللی میکرو فیلم نور توسط انتشارات این مرکز در دهلی منتشر شد.

این اثر تاریخی و عرفانی بر اساس حدود پنجاه منبع معتبر از زبان های فارسی، اردو و انگلیسی تدوین شده و به زندگی و احوال ۲۵۲ عارف و صوفی از سلسله های گوناگون می پردازد که از دوران تأسیس حکومت مسلمانان در دهلی تا اوایل قرن بیستم میلادی در این شهر تاریخی به فعالیت های علمی و معنوی مشغول بوده اند.

از مهم ترین ویژگی های این کتاب تأکید بر ارتباط تاریخی میان صوفیان هندی و ایرانی است. منابع عرفانی نشان می دهند که عرفای هند، به واسطه جهانگردان، تجار و مریدان که از ایران به هند می آمدند، با تحولات عرفانی آن دیار آشنا می شدند و تأثیرات ژرفی از عرفای ایرانی می پذیرفتند. آثاری چون ملفوظات شیخ ابوسعید ابوالخیر، رساله ابوالقاسم قشیری و مثنوی مولانا جلال الدین بلخی از جمله منابعی بودند که در میان عرفای هند به طور گسترده مطالعه می شدند.

در بخشی از کتاب می خوانیم:

«با تأسیس نخستین حکومت مسلمانان در هند به فرمانروایی سلطان قطب الدین ایبک در سال ۶۰۲ هجری (۱۲۰۶ میلادی) و انتخاب دهلی به عنوان پایتخت، این شهر به مرکزیت علما، مشایخ و هنرمندان مسلمان تبدیل شد و تا اواخر قرن نوزدهم میلادی همچنان این نقش برجسته را حفظ کرد. خواجه قطب الدین بختیار کاکای اوشی، از عارفان بزرگ سلسله چشتیه و خلیفه حضرت خواجه معین الدین چشتی، از نخستین کسانی بود که با حضور خود در دهلی، این شهر را به کانونی برای عرفان و تصوف تبدیل کرد. او و دیگر مشایخ سلسله های چشتی، سهروردی، قادری، فردوسی و نقشبندی، خانقاه هایی در این شهر بنا نهادند و تعالیم خود را به جامعه ارائه کردند.

افزون بر این، مشایخ نام آور از سرزمین های فارسی زبان، از جمله ایران، به دهلی آمدند و در کنار مشایخ هند به نشر تعالیم عرفانی و اسلامی پرداختند. چهره هایی چون شیخ نورالدین مبارک از غزنه، خواجه محمد باقی بالله نقشبندی از کابل، شیخ بدرالدین فردوسی از سمرقند و شیخ نظام الدین از شیراز با حضور خود در دهلی، بر غنای علمی و عرفانی این شهر افزودند. به گفته عصامی در مثنوی فتوح السلاطین، دهلی به مثابه کعبه ای برای اهل علم و دیاری برای دارالاسلام گشته بود.»

نگارنده، در کتاب «تاریخ جامع مشایخ دهلی» یکی از دلایل ترویج زبان فارسی در هند را برگزاری مجالس عرفا به زبان فارسی می داند که به روابط فرهنگی با ایران و گسترش جهان فارسی کمک بسیاری کرد. فعالیت های عرفا در هند، به ویژه در دهلی، فضایی آکنده از مسالمت و حسن خلق ایجاد کرد و آموزه های اخلاقی و حسن سلوک را به عنوان محور تعالیم خود قرار دادند. این رویکرد موجب شد که حتی غیرمسلمانان نیز در مجالس ارشاد آنان حضور یابند. این حضور و هم نشینی، زمینه ای برای هماهنگی و تعامل میان پیروان مذاهب گوناگون فراهم آورد که در نهایت به شکل گیری فرهنگی مشترک انجامید؛ فرهنگی که امروزه به نام «فرهنگ هند و ایران» شناخته می شود.